

PERŽVALGA.

— Sugražinus lietuviams spaudą, kaip jau sakėme praėjusiam Nr. „Vienybės“, sukl. bino į lietuvių duris naujos misijos ir tiejė, ką likšiolaik gardžiai miegojo, kniosterėjo ir patėmyjo, jog iš to galima bus padaryt, kaip amerikiečiai sako, „biznį“. Jau tulas kunigas Ambrozevyčius, padavęs prašymą leisti jam uždėti Vilniuj savo lietuvišką spaustuvę ir išleidinėti bitininkystos laikraštį. Kiti vėl, kaip „Krajus“ sako, Vilniaus inteligentai teipgi reikalauja pavelyti jiems uždėti savo spaustuvę maldaknygėms... Žinovai lietuviško judėjimo Lietuvoje sako, jog spaudą sugriebė kuo-konservatyviškiausias elementas, kuris, suprantama, bijosis ir savo šėšelio, kad tik neprasikalsti kokiu išsitarimu, ne patinkamu valdžiai, ir drebės kad caras ryt-po-ryt vėl ne palieptų lietuvišką spaudą uždengti.

— Užmanyta yra išleisti naują „Kelrodį Vilniuje“, turbut rusišką, kuriam veikalui pasinaudosę dabartiniu kelrodžiu, išleistu per knyginką Kirkorą ir Kraševskio veikalu „Vilno“. Bus įdėti paveikslai įžymesnių šalies veikėjų ir braiziniai vietų nuo XVI ir XVII, teip jau ir XX šimtmečių.

— Valdžia pavelyjo tulam Vilniaus 1-mos gimnazijos mokytojui, Kavoliukui, uždėti Vilniuje naują rusišką, tyčia vaikams paskirtą laikraštį „Zorka“ su priedu „Pedagogičeskija Zapiski“.

— Lietuvoje ir visoje Rusijoje prasideda įvedimas naujų, teip vadinamų „metriškų“ mierių, kurios jau nuo seno po visą Europą ir kitas dalis svieto yra vartojamos. Pirmiausia bus įvestos mieras ilgio, paskiaus apimos (apglėbimo) ir antgalo metriškos svarstyklės.

— Seniaus tankiai iškildavo vaidai, labiausia Lietuvoje, tarpe katalikiškų apaštalu iš vienos pusės ir maskoliškų popų su valdžia iš antros, dėlei vertimo žydų, liuterių ir kitų, į katalikišką tikėjimą, ir tam valdžia darydavo visokias pienes ir tiesiog užgindavo. Ne seniai tapo padavadyta, kad visi Maskolijos krikščionys (iš imant pravoslavus) gali sau liuosai mainikauti tikybomis ir apaštalauti tarpu žydų, mahometanų ir k. Lietuvoje yra paprotis vilioti į katalikų tikėjimą žydus, ypač zydelkaites, kuriuos veždavo krikštyt į Prusus. Dabar, nori išmainyti tikybą, galės kreiptis tik prie vietinio gubernatoriaus, kurs ir suteiks jiems pavelijimą.

— „Krajus“ rašo, kad Petrapilės lietuviai inteligentai ruošiasi išleisti lietuvišką laikraštį. Koks jis bus ir kas užims jo išleidimu, dar nežinoma.

— Įvedus Lietuvoje, teip vadinamus žemičius višininikus, žmonelės pamislyjo, kad ir ištikro jie dabar galės patis savimi valdyt as. Kaip praktiškiausia, jie pirmiausiai išrado, kad pradinės mokyklos visai esą nereikalingos ir nustojo mokėti tam tikslui paskirtus mokesčius. Valdžia turi dabar daug darbo, iki pertikrina žmones, kad įvedimas tokios systemos neva gubernijališko valdymo yra tai jos pačios paleistas ant vandenio burbulas.

— Kad lenkai lietuvius pažįsta nedaugiau už kiniečius, tai galima yra persitikrint kiekviename žingsnyje, nežiurint į jų prisimetimą buti lietuviams už globėjus. Atsiluosa-vus lietuviškai spaudai, „Gazeta Swiąteczna“, išeinanti Varšavoj, išlenda į akis visuo-menės su straipsniu apie lietuvius, kuriuos sukrauna pakraščiais Baltiko, minėtinai Kurliandijoje, t. y. kur gyvena latviai. Paskiaus pasigiria žinovyste lietuviškos kalbos ir pri-

veda lietuvišką „Tėve mūsų“, perduodama teip: „Tiewie musu, kursaj esi dunguj, szwenskies warda Tawa, atejk karalistie Tawa, buk wala Tawa keip dunguj, tejp ir unt ziamies, donu musu wisu-die nu dok mums szyndinaj, ir at lajsk mums kaltibies, keip ir mas atlajdam sawiems kalte-ninkams, ir nie wiešk musu i pagundinima, bet izgielbiek musu novg wisu pikto“. O ką?!

— p. P. M. prisiuntė mums gautą jo iš Prusų Lietuvos žinutę, kuri, jeigu teisinga, dar sykį parodo, ant kokių niekšyčių yra sugabi Prusų valdžia. Štai kaip jis aprašo. 1 berzelio Tilžės policija padarė pas p. M. Saunus, lietuviškoje knyginyčioje, kratą, kur 7 policijantai turėjo daug darbo. Išsigabeno 515 egz. visokių knygų ir laikraščių, tarpe kurių buvo maskoliškų, lenkiškų ir prancuziškų, surinktų po vieną egz. dėl lietuviško knygyno. Nepasikakindama tuomi policija 4 berzelio padarė dar antrą kratą. Pirmo atėmė keletą siuntinių su knygomis. Kovo mėnesyje „Lietuvos“ redakcija nusiuntė dėl M. Saunus visokių knygų už \$530,00, prie kurių prisikabino policija ir pranešė, kad tapę visos atimtos. Mat vokiečiai palaikiai mislyjo lietuvius turį jau praryję, kaip tuomtarpu pasirodo atbulai. Lietuviška literatura ir tautiškas susipratimas milžiniškai auga, ko des potai ir etnofagai (tautų ryjkai) labiausiai bijo. — Ant galo reikia pridurti, kad kiekvieną knygą ar laikraštį prakuroras sudys, ir rašė kalta — sudegis pagal maskolių būdą. Dabar vokiška policija vėl patirs daug dalykų apie lietuvišką literaturą ir turės daug darbo iki „kaltasias“ knygas išvers į vokišką kalbą.

Nuo Redakcijos.

Už korespondencijas ir apgar sinimus „Vienybės“ reddakei ja neatsako.

Isz Lietuvos.

Gruzdžiai, Kauno gub.

Koki jas mus mokytojai, toks ir mokslas, o koks mokslas, tai toki ir mokiniai. Joniškyj 1902 m. advente pasikorė vietinis „učitelius“; atvažiavo prie jo popas, apsmilkė, apšlakstė ir palaidojęs, prisakė, idant niekas negarintų, kad jis pasikorė, bet „umer w Bozije“ (pasimirė Dievop). 1903 m. Gruzdžių „učitelius“ prisigirdė; abiejų, tų Lietuvos apaštalu, liga — girtoklystė. Gruzdžių učitelius galutinai prasigėręs, girtas budamas norėjo nušauti pačtos višininiką (su mieriu paskui apvogti pačtą), jau ir buvęs gerai apskaldęs jam galvą, vidurnaktyje, bet pačtos tarnaitė pajutusiėmė šaukti, tada učitelius pabėgo ir pasidarė sau galą. Jo palaidojimui nesurado jo name nė vieno skatiko; taigi ponybė sudėjo 18 r., prie to prisidėjo ir vietinis klebonas, Rekstys ir žmogzudą šėip-ne-teip palaidojo. Mislykit, broliai, ko gero gali išmokyti lietuvių vaikelius toki, nustoję paskutinių doros krislelių, mokytojai!...

Plepis.

Krakiai, Kauno gub.

Praėjusį kartą rašiau, kaip įsikūrė Jeslos koplyčaitėje kun. Rumavavyčia, kur atgal keletą metų jis pats, budamas Krakiuose už kamendorių, sakė žmonėms, norintiems gauti tą kunigą: — „Jūs kvailiai! — norite gauti tą kunigą, kur varlės ir pėdgalviai kurkia! Geriau velik pasidarykite iš jos pirtį, kur galėsite nuo suso gydytiesi...“ Šiadiengi čia jis apsigyvenęs apskelbė tą vietą esant stebuklinga: girdi, „kam jum vaikščioti dar Kalvarijon, Šidlavon, kad turite stebuklus čia pat panosėje? Neškite tik aukas, melskitės, o Dievas jūsų geriau čia išklausys, negu kur-kitur“. Tai girdėdami žmonelės plaukia

su dievobaimingais tikslais, aukauja kruvinai užpelnytus skatikėlius tų, kur atgal keletas metų tik varlės bei puodžgalviai kurkė, o šįdien maloningas Dievas nulipo iš dangaus daryti stebuklą... Oi, jūs žmonelės, žmonelės! Gerai apie jus pasakė vienas Lietuvos mylėtojas: „Jeigu dar ilgiau Lietuvoje teip trauksis, kaip dabar yra, tai sulauksime tų laikų, kad mus broliai, kunigams liepiant, vaikščios kaip keturkojai“... J. J.

Šiauliai, Kauno gub.

Nuo pat pradžios karės Šiaulių gimnazijoje, o žinoma ir kitur, susilaukė šoki-toki nauji įspūdžiai.

Mūsų gimnazijoje mokytojas istorijos vietoje paprasto užsiėmimo laike lekcijų ėmė stigmatuoti mokiniams apie pasalybę ir kraugerybę japoniečių, užsiminė net ir apie socializmą ir, dėka jam, pripažino socialimo idėją per „gerą“, bet neįvykdomą dėl tos priežasties, kad išpildymui jos reikalingas esąs toks augštas doriškas laipsnis, iki kurio, girdi, žmonija niekad nepasieks. Ant tokių gudrių istoriko protavimų mokiniai tik šypsojosi. Kiti mokytojai nuo savo draugo teipgi neatsiliko, ypač Dolotskis, mokytojas iškalbos (slovesnost); jis kiekvieną savo lekciją užbaigia žodžiais: „Kraugeriai, pasalingi japonai!“ Po inicijatyva direktoriaus pažįstamas mums istorikas aiškino visose klasose kiltą „Raudonojo Kryžiaus“ idėją; tuoj po jo aiškinimais inspektorius apreiškė, kad kitoje gimnazijose renka karėje sužeistiems, — ir kad jo mokiniams teipgi nėra užginta pasekti tokiu gražum paveiklu. Rinkimai žemesnėse klasose ėjo labai pasekmingai iš dalies po įtekme istoriko žodžių, iš dalies po įtekme kitos priežasties: pedagogai patys per savę paskyrė neišveng-

tinus minimališkus mokesčius; teip, Dolotskis II-oje klasoje liepė žėdnam mokiniui atsinešti ne mažiau 50 kap. Nežinia, kaip tų butų buvę su augštesnėmis klasomis, jeigu nebutų atsitikę su p. Dolotskiu mažutės nelaimės. Dėkavodamas savo mokiniams už 30 rub., nuo kurių per prievartą surinko, jis sušuko: „Štai, jau, ponai, sudėjote ant vieno vintelio dėl kreiserio!“ Mokiniai nustebo: rinko pinigus sužeistiems, o pasirodo, kad už jų pinigus pirks „vintelį“. Tas buvo pranešta visiems mokiniams, ir rinkliava patruko, nežiurint į tą, kad inspektorius visaip-kaip kraipėsi, kad išviliot iš mokinių pinigus. Išbandęs visokius pragumus, jis pavedė dviems II-os klasos mokiniams: Čebotarevui (rusas) ir Gamburgui (žydai), rinkti pinigus po parašais. (Abu šie vaikai yra inspektoriaus šnipais). Ir štai Č. ir G. paleido parašų lakštą, bet nespėjo pasirašyti nė dešimts žmonių, kaip jis tapo sunaikintas, paleido kitą, bet ir tą tas pats patiko. Vyresnybė atkreipė rimtą atydą ant atkaklaus naikinimo parašinių lakštų. Mokiniai pravoslavai, kurie tarpu čianykščių gimnazistų yra pats atliekamiausias elementas, nesupraddami tikros priežasties naikinimo lakštų, įtužo. Pp. Čeb. Gam., skatinami vyresnybės ir kai-kurių iš pravoslavų mokinių, labai nešvankiai ėmė elgtiesi, — aiškiai skundė kiekvieną mokinį, ir savo apsiėjimaiš teip sušiaušė mokinius, kad vienam šnipui kliuvo nuo jų gerai į kailį. Už nukentėjusį „laike išpildymo tarnystės pareigų“ vyresnybė karštai užsistojo. Iškilio kvotimai, tardymai. Inspektorius surinko patėmyjimus nuo visų VII-os klasos mokinių. Atradęs patėmyjimuose vieno mokinio užrašytus vardus prauvusiu rusiškų kreiserių, jis pripažino jį neištikimu ir pastatė už pa-

sielgimą dvikę (dvoiką). Paskiaus, išklausinęs kiekvieną mokinį beveik jau penktą sykį, direktorius išvažiavo Vilniun pas globėjų mokyklą. Abudu jie, nusprendę, kad tai byla politiško pobūdžio, pavedė mokinius VII-os klasos vietinėms policijos ir žandarų priežiurai ir daugeliui mokinių pažymėdami jų pasielgimą nu mažino laipsnius. Skaitydamas nuosprendį VII klasai, direktorius priminė, kad dėl pataisy-mo savo klaidų nubausiesiems „geras“ elgimas toliau yra dar per mažai, reikia parodyt „perviršys“, išsireiškiantis skunduose draugų. Visa ta istorija atgabeno mokiniams naudą. Laike pasišaušimo prietikių tarpe vyriausybės ir mokinių visi viens kitą gerai pasizino. Vyresnybė apreiškė savę tikroje šviesoje ir pragaišino savo užsitikėjimą nuo pačių „ištikimųjų“. Su Čebotarevu ir Gamburgu visi čianykščiai gimnazistai ir gimnazistkos patraukė susinėsimus. „Posied. Izv.“

Isz Szkotijos.

Likšiolaik Škotijos lietuviai dar beveik visiškai miegojo, tiktai paskutiniu laiku, pribuvus čia keletui prakilnesnių ir apšviestiesnių lietuvių, pradeda kratyties nuo letargo, mėgina tvirtų draugystes, skaityti laikraščius ir knygas. Žinoma „Šviesos Dr-stė“ butų gal jau pabaigusi mirti, jei jos nebutų pakėlęs Dr. N. N. Atsigai-vinus jai susitvėrė net antra, po v. „Aušrelė“, apie kurią klausė T.M.D. prez., p. Palta-navyčia. Paskiaus susitvėrė L.S.D.P. kuopa. Žodžiu sakant, Škotijos lietuviai judakruta ir pradeda atgyti. Ar ilgai krutė, ima pateks, matysime toliaus; tuomtarpu turime iš to pasidžiaugti ir pridurti padrašinio žodį: Bro-liai! kad jau sykį pabudote, nebeužmikite!

Pony priešas.

Laiszkai isz Argentinos.

Rašo A. Vištalius.
Buenos Aires, 15 d. Rugp., 1903m.
(Tąsa. Zr. Nr. 22 „V.“)

Nebeto, kad „Lietuviškoje Ceitungoje“ nebutų buvę niekad palinkimų ant vokiškosios pusės: juk ir „Aušroje“ radosi nevienas straipsnelis prilankus tai lenkams, tai kitiems. Aš pats rodijau Šliupui pakadit (parukyt kodyla) vokiečiams. Atliudija tai balsas ir vienos lietuviškos, ant kelių ypatų susirinkimo, sukviesto per Drą Bruazį, kad „L. C.“ laikosi vokiečių pusės. Ir patys žmonės tai patyrė; bet visgi negalim jai nepripažint lietuviškos.

Paminėjau apie susirinkimą Lazdėnuose; turiu pasakyt, koks tai buvo susirinkimas. Važiavom iš Tilžės samdyta dorvika: Dras Bruazis, Mikšas, Jankus ir aš, nedėlioj. Išėjomės pas urėdą, Trakėnuose, — kur Dras Bruazis — ar Brozeit? — slapta tam „verwalteriui“, rodė manęs kaip oneštiki-mą, raganių, supratau gerai... Atlikom š. šes mylias kelionės, o nė vienos gyvos dušos nesutikom ir nepavyjom; buvo tai nedėldienis. Liudna man buvo ant širdies: keliaut, kaip per pustynę. Aš supratau gerai, kas tai yra, mislyju, kad ir jūs suprasite. Patyriau Tilžėj ir Įrutėj pilna jaunų lietuvių mergelių... Ale kalbu apie susirinkimą. Įėjom į susirinkimo svetlyčą. Nebuvo daugiau žmonių, kaip tuzinas, imant su mumis keturiais. Du ar tris vokiečiai įsirėdę į lietuviškas sėrmėgas, viens mokytojis Pintšchuk's (pinčiukas), du lenkai, teipgi įsirėdę į sėrmėgas (supratau, kad lenkai, nes nugirdau šnabzdant tarp savęs: „zdaje mi się, — zdajemisię“), — suprantat, ką tai ženklina?! — dvi ar tris moteriškas, ir tai buvo visas susirinkimas.

Pirmiausiai prakalbėjo Dras Bruazis, garbingai apreiškęs

atvertą seimą. Bet iš jo kalbos, susidedančios iš kelių žodžių, per dantis išsunktų, nė aš, nė kiti nedaug ką supratom. Galiausiai užkvietė kalbėti ir mane, pirmą nieko apie tai man nesakęs. Ašgi, kaip svetimas Vokietijai ir neprisiruošęs, paraginau lietuvius, idant laikytųsi savo kalbos ir gintų ją visais įstatymiškais budais, kaip seniausią ir gražiausią ant svieta. Priminiau, kad ciesaorus nenori jiems liežuviu išplešti, nes ir jo gislose yra lašelėlis lietuviško kraujo nuo Zopijos Jagelonaitės, dukters Zygmanto, lenkų karaliaus, kuri buvo ištekėjusi už Jono, sunaus kurfirsto, kuris tapė apšauktas pirmu Prūsų Kunigaikščiu, ir tt. Ant to mano privadziojimo atsiliepė keli balsai, kad tai būtų ant rašto apgarsinta. Togidėl, aš sutaisęs genealogišką (gimesio) toblyčią, nusiunčiau į Norvegiją Druį Sauerveinui peržiūrėti. Tas šviesunas pataisė vieną klaidą, butent įspraudė užmirštą Albrechtą Beprotį. Apaturėjęs atgal pertaisiau ir nusiunčiau Karaliaučiuon ponui Kibelkai, kuris žadėjo atspausinti, „Politiškame laikraštyje“. Bet veikiai turėjau Vokietiją apieisti, todėl nežinau, ar apgarsino ar ne. Paminėsiu ir apie tai, kad vos pradėjus man kalbėti, vienas kytrolius iš už pakalio pradėjo ka-zi-ka su kuom, ar pats su savim kalbėt apie etimologiją schif (šif), supratau, ką tai zenklina ir jų, nors kelintas suprasite.

(Toliaus bus.)

Politiszkos žinios.

Pletinė ir Vidurinė Amerika.

Užsibaigus revoliucijai ant Santo Domingo abelnai buvo mislyjama, jog dabar jau pietinėse šalyse užviešpataus šventata ramybė. Ir ištikro, kelias dienas buvo gili ir rami tyła, kaip štai laikraščiai vėl rašo,

jog revoliucija greitumu žaibo apsiautė šalį Honduras, kur insurgentai kovoje su valdžios kariauna užmušė jos generolą Nenegas.

Paskutiniu laiku atsibuvo dviejų Pietinės Amerikos respublikų rinkimai prezidentų: Argentinos išrinkta Manuelius Quintana ir resp. Peru Juozas Pardo.

Respublikoje Peru užgimė epidemija buboniškos plėgos, kurios apsireiškimas ties prieplauka Ecuador įvarė gyventojams didelę baimę. Ecuadore tapė įsteigta kvarantina.

Brazilijos ginčai su Anglija, dėl rubežių provincijoj Guiana, tapė sudavadyti per išrinktą sutaikos teismą, kuriuom apsiėmęs buvo Italijos karalius. Nusprendė ant naudos Anglijos.

Maskolija.

Žinią apie pasikėsėjimą užmušti Maskolijos carą atkakliai visi laikraščiai tvirtina esant teisinga. Pasikėsėjimas buk buvęs surengtas tokiu būdu, kad nežinomi caro neprieteliai įkišo dvi pragarini mašini į cigarines dėžutes, kurios ir pateko į caro dvarą. Kokiu budu išvengė caras savo nelaimės, laikraščiai išgalių nepaduoda.

Kita žinia padrebino visą Maskoliją, pranešdama apie nušovimą Suomijos (Finijos) general-gubernatoriaus, diktatoriaus Bobrikovo. Jis tapė du syk pašautas per galvą, įeinant jam į senatą Helsingforse; per senatoriaus Schuamano sunų, kuris pašovęs Bobrikovą, tuom pačiu revolveriu pašovė save. Bobrikovas buvo vienas iš didžiausių Maskolijos nevidonų, kokius tik ta despotiška šalis išperi dėl smaugimo svetimtaučių. Bet, kaip matome, jau vis tankiau ir tankiau smaugikai atsiima sau užpelnytą algą iš rankų prislėgtųjų.

Vokietija.

Neseniai atsibuvo Berline tarptautiškas susivažiavimas moterių, kur buvo nutarta reikalauti nuo Prūsų valdžios pavelijimo turėti balsus ir moterims rinkimuose santikos tiesdarių darbininkiškuose ginčuose. Tas susirinkimo reikalavimas reichstage buvo priimtas, bet kada pasiekė rankas valdžios, ta jį atmetė. Dėl kokių motyvų ji tą padarė, sunku žinoti, bet reikia manyti, kad iš baimės prieš socializmą, kurs tarp augštai prasilavinusių moterių dikčiai plėtojasi.

KARĖ MASKOLIJOS SU JAPONIJA

Kaip einasi karė? Kaip stovi dalykai rytinėje Azijoje? Kas pralošė ir kas laimėjo? — toki klausimai eina iš lupų suėjimuose, susitikimuose ir visi, ypač Maskolijos paduotieji (valdiniai), kurių broliai ir drangai yra išvaryti į karę, kaištai tuomi interesuojasi ir stengiasi iš tų klausimų ir atsakymų sukombinavoti sau galvoje nuomonę apie karės bėgį. Jeigu jau laikraščiai pančiojasi tarpu savės ir pančioja skaitytojus įvairumu ir prieštaravimu viena-kitai žinių, tai ką besakyti apie tas pačias iškreiptas žinias pereinančias per tukstantinės minios lūpas?! Čia jau pasidaro originališkai juokingas mišinys sugraibytų visokių faktų su ypatingomis žmonių nuomonėmis ir tas apsiaučia tikrą dalykų stovį natvartnai margu uždangalu. Laikraščiai patįs, kiekvienas perdirba žinias pagal savo numonės ir linkmės, ir da daugiau prisideda prie klaidinimo publikos. Abelnai kiek dabar yra žinoma apie karę, tai dar tė viena pusė iš jos nelaimėjo, bet abidvi kas diena dang prakiša. Mušiai viens po kito traukiasi ant sausžiamio ir vandens. 14 ber-

zelio maskolių armija, po vada generolo Stakelberg, 8 mylių atstume nuo Porto Arthuro sako tapusi smagiai sumušta per japoniečius. Po dviejų dienų vėl pranešė, buk japoniečiai išmušę maskolių apie 1000. Maskoliai-gi giriasi, kad jie sunaikinę tris eskadras japoniečių raitelių. Susiėmimai vis esti netoli nuo Porto Arthuro, kuris, matyt, vienok tebėra pavojui, jei maskoliai skubinasi jį gerai sustiprinti, per kruvinas muštynes gabendami ten kariumenę, o kurią japoniečiai sugabiai iš abiejų pusių pusiausilio naikina. Matomai japoniečiai ant sausžemio gerai turi sugniauzę, bent Porte Arthuro, maskolišką armiją, jei maskoliai net savo užmuštųjų negali surankioti dėl palaidojimo. Jų pareigą atlieka, tankiausiai, japoniečiai: jie pirma maskolius iššaudo, paskui renka ir laidoja. Laidodami atiduoda kritusiems kareiviams karišką garbę. Daugelyj vietų, kur nesuspėta buvo ar nesurasta užmuštųjų lavonai baisesiai pasmirdo ir užvietrijo apielinkes kolera, kuri jau ir be to pirmiaus grobstė sau aukas abiejų pusių kariumenėje. Garuojantis kraujas ant sausumos susitinka su tokiu pat kilančiu nuo marių. Vladivostoko eskadra, plaukydama po Korėjos smailumą, sučiuopė du japonišku transportiniu laivu: Hitachi ir Lado, po narsaus iš japoniečių pusės gynimos, 1500 jų užmušė. Nuėjo į dugną teip-gi ir sudaužyti bombomis tie laivai. Minėtą rusišką eskadrą privadzioja admirolas Skridlovas. Vėliaus laikraščiai tvirtina, kad ta eskadra, po paskandinimo japoniškų laivų, buvo apsiaubta per eskadrą japoniečių, po vada admirolo Kamimuro, ir po smurtos kovos tapė paskandinta trys rusiški kariški laivai. Kaip tie laivai vadinosi ir prie kokių apy-stovų galėjo dingti, laikraščiai nepaaiškina!

Dalis darbu.

☞ ROCHESTER, N. Y. Nelabai seniai vietinių drapanų siuvinėjų ir krautuvių savininkai pagrižo prie 9 valandų dienos darbo nuo pirmiaus per kriaučius iškariautų 8. Likšiol dar dirbo 8 v. siuvinėčioje B. Rothchild et Co., bet ir ta dabar atsisakė pasirašyti ant atnaujinto kontrakto. Suvėjai, sako ketiną ant to sutikti.

☞ SALT LAKE CITY, UTAH. Čia kasdiena sėtikiai tarpe kasyklų savininkų ir anglekasių eina aišyn. Prisiartinus 13 birz., kurioje anglekasiai paprastai švenčia savo šventę, po visas kasyklas buvo iškabineta pasargos, kad kas n'ateis į darbą, bus išvartytas iš kasyklų. Anglekasių daugelis n'atėjo, kuriuos ir išvarė. Mena, kad tai tik įžanga į sekančius ar šesnius negerumus.

☞ ALTOONA, Pa. Dar 400 daugiau darbininkų pavarė iš Pensylvanijos geležinkelių darbuvičių. Abelnas skaitlius netekusių tų darbo—2,700 žmonių. Likusiems darbuvičiui tēse tepavelyta dirbti tik 4 dienas sanvaitėj po 8 val. ant dienos. 5,000 žmonių paliečia tas sutrumpinimas darbo.

☞ SUMBURY, Pa. Vietinėse gelež. dirbtuv. teipgi sutrumpinta darbai iki 3 aštuonvalandinių dienų per sanvaitę.

☞ BUTTE, MONT. 15,000 anglekasių padavė prezidentui Rooseveltui prašymą, reikalaudami sustabdyti kompanijų ir milicijos šėlimus po Kolorados valstiją, iš kur šimtais straikuojantieji darbininkai yra išvezami kitur, kad tik greičiau galima būtų sulaužyti darbininkų galybę.

☞ ALLETON, Wis. Apie linkėse Fox River Valley popieros dirbtuvėse, sustraikavo apie 5,000 darbininkų.

☞ HANGING ROCK, O. Geležies dirbtuvių savininkai, sustraikavus darbininkams, įstatai jų vietas juodveidžius, lau-

zytojus straiiko. Tas davė priežastę dideliame sumišimui: straiikieriai įnyko į juodveidžius, einančius į dirbtuves, šaudyti. Tildyti maišaties, gubernatorius prisiuntė kariumenę.

☞ CHICAGO, ILL. Straikas mechanikų tebesitraukia, skaitliu je 3,000 žmonių. Goss Printing Press Co., kur išdirba įvairius spaudos įnagius, sumanė į straiikierių vietas įstatyti neuntijistus. Čia teipgi nuolatatos iškyla muštynės; policija grobsto straiikierius ir veda į lakupas.

☞ CLEVELAND, O. Ežerų straiikas tapė užbaigtas su visuotinu iš straiikierių pusės pralaimėjimu. Straikas traukėsi š. šias sanvaites ir įtraukė bedarbėn apie 100,000 žmonių. Prie sulaužymo straiiko daug prisidėjo milijonierius Corrigan, iš Clevelando, kurs leido į straiikuojančias vietas savo garlaivius ir darbininkus; jis pataria savininkams ežerų laivynės nepriimti nuogšiol ant laivų tarnystos unijistų.

☞ PHILADELPHIA, Pa. Philadelphia ir Bostono elevatorių darbininkų straiikas, dėlei pripažinimo unijos ir pakėlimo mokesčių nuo \$3,60 iki \$4,25 ant dienos, patraukė ir kitas šakas tos darbo skryties į straiiką, ne vien Amerikoje, bet ir Kanadoje. Jeigu užsivilks straiikas ilgiau, patrauks dar apie 7,000 žmonių bedarbėn.

Iš Amerikos.

Kruvinos scenos.

Kada visoki piniguočiai ir augšti urėdninkai laimingai sau bovyjasi po rezortus ir šiltų vandenių maudynes, milicija vakarinėse valstijose mauda straiikierius po jų pačių kraują. Kolorados valstijoje atsinaujiuo kruvinos scenos praėjusio rudens su tokia smarkybe, kad be baimės galima sulyginti su rytinės Azijos karė. Pagarsinta visa apie linkė ant karės padėjimo ir išlipinta

apgarsinimai, kad visi, kurie negrįžs prie darbo ant tokių išlygų, kokias kompanijo darbininkams siulo, bus sugaudyti ir išvartyti iš tos valstijos. Suprantama, kad tas sujudino ir sušiaušė prieš valdžią ir kapitalistus didžią dalį gyventojų, simpatizuojančių unijonistams. Kas kaip mokėjo, apsiginklavo ir pasiryžo su milicija kautiesi. Kas toje kovoje išeis pergalėtoju, lengva atspėti. Ner tos dienos, kad kurioje apygardoje neištiktų mušiai ir šaudynės, kur neapsieina be to, kad nekristų keletas žmonių nuo milicijos kulkų. Prezidentas Rooseveltas nuo isimaišymo į kapitalistų su vietinės valdžios sauvale atsisakė, nes neturi laiko: viena, dabar gražus laikas maudytiesi, antra, jisai rupinas, kaip greičiau išvaduoti du piniguočiu, kurie įkliuvo suimniais Marokos banditams.

Pasididino ateivystė.

Susivaidijus laivų kompanijoms ir įsileidus joms į savi tarpines konkurencijas, atpigo kelionė per Atlantišką Didmarį iki \$12,50. Tokia negirdėtai pigi prekė patraukė tukstančius išėivių, gyvenančių Amerikoje, pirkti laivakortes ir siųsti jas į savo šalis, kviečiant sabrolius keliaut Amerikon. Ateivystės užveizdas, kaip laikraščiai rašo, jau ir be to patėmyjo, kad skaitlius ateivių stebėtinai kas diena auga. Pradėjo net jieškoti daugėsno visokių prie ateivių priekabių ir ką pirmiaus sugražindavo atgal iš 114 vieną, tai dabar gražina vieną iš 80.

Baisiekskursija.

New York, 15 birzelio, išvaziavo garlavis General Slocum ant Long Island įtakos, su—apie pusantro tukstančio įvairios lyties keleivių, vaziuojančių ant bovų į St. Mark Evangelikų bažnyčią. Visi buvo linksmi, muzika žaidė, tik tuomtarpu davėsi girdėti iš a-

patinių pagrindų šauksmas: „Ugnis!“ Kas po to atsitiko, tai jau sunku aprašyti. Klyksmai, šauksmai Dievop ir keiksmi, sumišo su pleškėjimais liepsnų. Motinos svaidė vandėnin savo kudikius, kad matyti juos nuskendusius negu degančius. Scenos buvo baisios. Išsigelbėjo tik stipresni. Silpnesnių ir šėip jau nelaimingų, tai sudegusių tai nuskendusiu, surado ligšiol 624 lavonus. Ištiesų bausis pasivazinėjimas!

Na u j a s p r a n a š a s .

York, Pa., visiems žinomas pirklys Spingleris pavirto į pranašą. Jis labai nuosakiai išpranašavo rusc—japonišką karę, Baltimorės gaisrą ir myrį Mark Hannos. Dabar jis pranašauja, kad 1908 m., t. y. už 4 metų nuog šiol įvyks pabai ga svieto. Pranašas išsipardavė savo turtus ir ketina keliauti New Yorkan, skelbti žmonėms prisiruošimą prieš ateinantį galą. Nežiurint į tą, kad jis tulus atsitikimus įspėjo, reikia manyti, jog „pranašui“ biskį smegenyčioje kas susiburė.

Visos pasaulės darbininkai, eikime išvien!

KARĖ.

Toli nuo mūsų rytuose jau kelintas mėnuo, kaip pradėjo Maskolija su Japonija karę (vainą). Griauja armotos, zimbria kulkos, raudonuoja gaisrai, upeliais plaukia žmonių kraujas. Bet iš ko kilo šita karė? kas užsimanė tokio kraujo ir ašarų liejimo? — Maskolių caras savo manifeste sako, kad jis nenorėjęs karės, bet tai neteisybė! Užsimanė karės maskolių valdininkai (činovnikai), generolai ir visokie ponai—piniguočiai: negana dar jiems buvo užgriebtų kraštų, negana dar iš jų saurtų prisilupdavo, — dar daugiau lobių užsigėidė; o dabar jie mums begėdiškai meluoja, biauriausias paskalas apie ja-

ponus leidžia...

Bet ar savo rankomis jie ruošiasi įgyti sau tuos lobius? Ar jie patys eina į karę, kenčia tą badą ir šaltį, lieja savo kraują? — Ne, anaiptol! Jie ramiai sau namie sėdi, skaito, kiek pelnys ir prisivogs, gabendami reikalingus kareiviams daiktus, duodami kareiviams supuvusį maistą; jie skaito, kiek turės pelno užkariauę, o mūsų broliai, vargdieniai rankpelniai, dėl jų godumo tą savo galvas guldo; tą leidžiami išplėsti nuo mūsų mokesčiai ir akėzios, ir dabar dar visaip nuo mūsų vilioja visokie juodapikakliai ir dargi kai kurie parsidavėliai kunigai, kad mes duotume ką kareivi; kaip geru, ju neduodame, patys nusuka, išplėšia.

Ir mūsų, lietuvių, sunų, broliai ir pažįstami varomi į šią karę. Ir jie vargsta keliu vežami, kenčia badą, šaltį ir kaitį, kaip musės krinta nuo visokių ligų; ir jie turi tą užmiršti artymo meilę, turi šaudyti į nieko pikto jiems nepadarčiusius tokius pat, kaip ir jie, vargdienius japonus; ir jie skęsta vandenyje, ir jų kraujas plaukia upeliais, krinta kunai, kaip rudenį medžių lapai. O kokią mes iš šitos kūrės naudą turėsime? — Ot, už tuos vyrus, ką tą savo galvas paguldė ir dar paguldys, už nekaltą kraują ir ašaras, už tuos mūsų pinigų, ką dabar eina kareivi, jau didina mums mokesčius ir akėzias, toliaus dar daugiau padidys — tai ir visa nauda.

Išplėšus Maskolijai naujus kraštus, ponai-piniguočiai sugrobs į savo rankas tų kraštų turtus, įsitaisys tų pabirkus ir savo išdirbinių sankrovas (didžiausius kromus), generolai gaus tų didelius žemės plotus, kaip pas mus gavo maskoliai; maskolių valdžia įves tų savo kariumenę ir savo valdininkus (činovnikus), ant tų kraštų uždės baises nepakeliamus mokesčius, pradės persekioti

jų tikėjimą ir kalbą, kaip dabar daro pas mus... Argi mes, patys nešdami tokį jungą, ir kitiems tokį-pat dėsimė!? argi liesime tų, nieko mums į kelią neparėjusių, žmonių kraują!? argi duosime tai kareivi pinigų, melsimės, kad ji Maskolijai pasisektų!?!... Ne, to nebus! Geia u tegul laimi Japonija, o ne Maskolija, nes Japonija šviesesnė už Maskoliją ir jos valdžia geresnė!

Maskoliams labai nesiseka šita karė. Daugybė jų laivų ir žmonių jau prazuvo ir vis dar ateina žinios apie naujas jų nelaimės. Mes gailimės tų prazuvusių, nieko nekaltų, žmonių — atsakymas už juos puola ant tų, kurie užsimanė šitos karės, — bet mes kartu ir džiaugiamės iš maskolių valdžios nelaimės. Maskolių valdžia nežino, ką bedaryti. Jau pradėjo šaukti „zapasnuosius“, kurie prie laivų tarnavo (matrosns), nežvilgo gal ir visus pradės šaukti; gal—but šįmet ankečiau bus ir kantonai (liosai, skripcija)... BroLIAI! atsiminkeme, kam šaukia mus į kariumenę, kur mus nori nu-grusti. Neikime į ją, prikalkininkime ir kitus, kad neitų, slapstykimės! Kaip daugelis neis, nebns didelės bausmės, o juk į karę nuėjus, beveik tikra mirtis!

Nedukime nėska-tiko kareivi, kad ji greičiau pasibaigtų ir maskoliai pralaimėtų! Atsiminkime savo pinigų iš bankų ir kasų, nes valdžia, pristigus kareivi pinigų, gali juos sugrobtį savo nagus!

Skaitykime naudingus raštus, taisykimės ginklus, renkimės į karę, bet ne į karę su japonais, o su tikrais savo priešais ir skriaudėjais: maskolių valdžia ir visokiais pabirkais, pirkliais (kupčiais), dvarponiais, didesniaisiais ukinkais, kurie iš mūsų kruvino prakaito sau tokius turtus su-

sikrauja, puikiai gyvena, per dienas linksminasi, o mus laiko gyvulio vietoje! Juk geru, ju mes nuo jų nieko negausime! Jei Maskolija dabar būtų pergalėta, ji labai nusilpėtų, ir mums su savo priešais karė būtų kur-kas lengvesnė. Juk mūsų, rankpelnių, mintančių iš savo rankų darbo, yra daug daugiau, negu visų tų mūsų skriaudėjų; supratę ir susivieniję, mes galime viską savaip padaryti: mes nume-meno savo sprando maskolių valdžią ir įvesime pas save daug geresnę — žmonių valdžią, nepriklausomą Lietuvos respubliką; mes padarysime, kad nebūtų nė turtinų, nė neturtėlių, kad visi lygiai naudotųsi visais turtais ir darbo vaisiais, kad įvyktų socializmo mokslas, — tuomet nebns nė tokios kariumenės, nė tokių karių.

Į darbą, vyrai! Dabar geras laikas!

Balandis mėn. 1904 m.

Lietuvių Socijaldemokratų Partija.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Waterbury, Conn. Tėvynės Myl. Dr. kuopa parengia 26 birželio t. y. nedėlvakaryj mažą pasilinksminimą, ant kurio bus prakalbos, dainos ir deklamacijos. Toki parengimai yra labai geistini, kadangi jie daugiau naudos atgabena, negu „su atpuskais mišparai“.

Skaitant apie susirėmimus karėje japonų su maskoliais, net šurpu darosi, kad tiek tų gyvačių žusta ir draskosi vargdienių žmonelių. Bet daug šurpiauti esti, kad mūsų jaunieji broliai, prisipylę makaulės alkoholiško raugalo, dar narsiau daužosi, negu uzi-

mant Portą-Arthuro. 11 birželio, subatos vėlybam vakare, pasidarė čia „diplomuotų pie-menų divizija“, kurie vieni kitiems pradėjo bombarduoti įšutusias nuo raugalo makaulės. Vienam — turbūt narsiausiajam — teip su bombardavo smagenynę, kad visai be jausmų kariautojas gulėjo ant gatvės. Sudaužytąjį nugabenta pas gydytoją, kur pirmiausia tapo nuskusta makaulė, o paskui tik dračiai susiuta, už ką gydytojas, sako „gvarantavo-jęs“, kad neiširs. Kada sulopytasis neturėjo \$15,00 užmokėti už gvarantuotą susiuvimą, tad gydytojas buvo pasirengęs vėl išardyti, bet susiutasis pasiskubino užmokėti, todėl pasiliko neišardyta. Doresni lietuviai turi kentėti gėdą nuo svetimtaučių už tokį pasielgimą karčiaminių „ricierių“.

Kunigas Saurusaitis įsitaisęs tuziną „armijos“ pradėda drąsiai rengti ant Dievo garbės piknikus. Gal nieko juokingesnio nėra, kaip kad matyt vargingus, aklaiki tikinčius į kunigą, bet ne į Dievą, bažnytinius „saldotus“, kurie su „šliaprokais“ ir apsmukę kryptuoja ant „pikniko“. Bet, ką darysi? — tai yra išgalvota zokoninko, išdugno sėmusio mokslą, tai turi but ir gerai. Dar laimė, kad iš trijų tūkstančių lietuvių tik tuzinas atsirado norinčių but kunigo „saldotais“.

Nieko nemislyjanti žmoneliai, sako, „buk kunigas įsitaisęs armiją apsiginti nuo „bedievių“, kiti vėl galvoja, kad kunigėlis padarįs prieš bedievius „powstanių“ (maišatį, kokį yra darę lenkai 1863 m.). Todėl iš kunigo armijos, visokių baikų girdėtis.

Nedėkingi „Zvaigždės“ skaitytojai, gavę prie „Zvaigždės“ num. 21 gražų „suplementą“ paveikslą S. R. K. A. pirmės džio — kun. V. K. visai jo nepaguodojo, bet kaip ant juoko nekuri pakabino jį labai ne-

švarioje vietoje. Ar gi jau taip nekęstų S. R. K. A. sąnariai savo vištininko? Tai ir pasiųsk jiems ką „gero“, kad ne moka guodoti, geriausiu atveju „tokiems“.

Bažnytinis.

Minersville, Pa. Kylančią aš švietai tarpe mūsų tautiečių ir tautietų, kas paskutiniu laiku pasirodė ir pas mus Minersvilleje, net džiaugsmo asarą išspaudžia iš akių, matant, kaip toji mūsų jaunoji kartota aš švietos geidauja. Po XIX seimui S. L. A., Minersville 13 k. parengė prakalbas, užkviesdami nuo seimo grįžtančius tautiečius.

Kalbėtojai buvo šie: p. T. Astramskas, sekretorius S. L. A. iš Philadelphia, Pa. P. Pasceckas iš Scranton, Pa. P. M. Paltanavyčius iš Lawrens, Mass. J. Paukštys, iš Edwardsville, Pa. ir Fr. Živatkauskas. Tarpe kalbų deklamacijos eilės Marė Tampaucienė ir Barbora Mikalauckienė.

Visų kalbėtojų kalbos ir deklamacijos eilės, jeigu pilnai rašyt, labai daug vietos užimtų laikraštyje; užteks paminėti, kad visi guodotini kalbėtojai gana plačiai ir suprantamai aiškino apie visokius tautos, progreso, ekonomiskus ir darbininkiskus reikalus; labiausia atkreipė atydą ant moterų ir merginų, ragindami jas prie apšvietos, kadan gi jos, kaip esančios ir busenčios augintojomis lietuviškų gentkarčių, geriausia gali pagerinti kilimą tautos; priegtam nurodė, kad šiame dalyke yra didžiausi persekiojami patys mūsų tautiečiai, kurie yra užauginti ir išmokyti tais pat lietuviškais kaštais, bet šiandien apsimetę puikybe ar fanatizmu persekioja mus. Papeiktina išsitarymas nekurių tautiečių, o ypatingai pp. karčemninkų, kurie pavadinus ant prakalbų, atsako: „o ko aš tų eisiu, kad

aš žinau apie ką kalbės“; — argi ne įstabu, kad ypata liaros nepažindama, o kelis mėnesius už baro pastovėjusi pragudrėjo ant tiek, kad žino net ir kas ką kalbės? Susirinkusių buvo gerokas burelis moterų, merginų ir vyrų, kurie laike kalbų labai gražiai užsilaikė, už ką jiems priguli garbė. Mūsų gi kalbėtojams ir deklamacijoms už kalbas ir deklamacijas ištariame širdingą ačiū.

Buvęs ant prakalbų.

Brooklyn, N. Y. Paskutiniu laiku vietiniai lietuviai subruzdą uždėti nauji lietuvišką laikraštį. 12 bir. sušaukta buvo susirinkimas, išrinkta urėdininkai ir padavadyta pardavinėjimas šerų. Pagaliau buvo apkrikštytas jau ir laikraštis, nors negimęs, bet vėliau kai kuriems pasirodžius, kad neatsakantis vardas — tapė vėl panaikintas. Nutarta plačiai agitavoti naujo laikraščio pasivedimui, renkant aukas, prikalbinant šerinkus ir tt.

Nekalbant jau apie vyrus, kurių bruzdėjimą matėme, pradeda smarkiai darbuotiesi ir vietinės moteris bei mergaitės. Yra čia dvi moterų organizacijos: moterų ir merginų dr-stė ir merginų siuvėjų unija. Iš jų burio kyla įžymesnės ypatos ir plačiai darbuodamos žada ateityje daug gero padaryti savo organizacijoms, o gal ir tautai. *J. Šunskis.*

Chicago, Ill. 29 gegužės per vestuves Kl. Vilko su Mare Zimantaite, užmanius A. Zimantui, tapė surinkta per p. Girijotą tautiškiems reikalams \$5,00 aukų, kuriuos pinigus, prisiųsdami „Vienybės L.“ redakcijai, visi aukautojai vienasbalsiai paskiria: \$3,00 kankintiniams, \$2,00 mokslieviams. Pagirtinas tai mus vientaučių darbas, kurie savo centais remia mūsų mielos tė-

vynės reikalus. Jų vardai ne tik tai ką tampa pagarsinti per laikraščius, bet toki visi aukautojai kievienas įbraukia savę į Lietuvos nelaimių istoriją. Vardan tėvynės ištariamė visiems aukautojams širdingą ačiū: *V. Debulevyčia.*

New Britain, Conn. Vietiniai lietuviai sujudo darbuoties ateinančiam XX seimui S. L. A., kurs atsibus čia kitą metą. Draugystės išgirdę apie nutarimą laikyti čia kitiemet seimą, tuojau išskyrė iš savo tarpo draugus, kaip sąnarius į visatiną rengimui seimo komitetą. Reikia neužmiršti, kad XX seimas turės būti atliktas ne kaip paprastas, bet kaip sukaktuvinis 20 metų stovėjimo S. L. A.

Graudu, kad vos tik pradėjom jungtiesi į tą darbą, o jau užgimė nesutikimai ir viens kito užgauliojimai. Juk mes, rodos, rengiame škilnę ne dėl savęs, bet dėl visų Amerikos lietuvių pasiuntinių, tai, kam gi tie prikaišiojimai ir pravar džiavimaisi bažnytiniais ar laisvamaniais? Nesutikimai kilę ir iš to, ar kviesti laike seimo dainininkus ir aktorius iš svetur, ar imti vietinius. Rodos, juk ir vietiniai galėtų tą gerai atlikti, o mes už tuos kaštus velik pateiktumem svečiams veltą užsilaikymą laike seimo. *Juozas Kovas.*

Little Rock, Ark. Arkanso upė gresia vietiniams dideliu pavojumi. Tukstančiai margų užlieta vandeniu, pasinerė šimtai gyvenimų, o fermeriai nešinasi į augštesnes vietas. Labiausiai nukentė fermeriai apie Forth Smith, kur bulves jau beveik išaugusias vanduo išplovė. Apie Pain Bluff nukentė augytojai medvilnės.

Arkanso Lietuvis.

Gilberton, Pa. 9 birželio užmušė Draper kasyklose Joną

Ulbinską, sąnarį S. L. A. Velionis turėjo 35 m., paliko pačią su 3-tu vaikų; paėjo iš kaimo Šakių, gminos Pajevo-nio, pav. Vilkaviškio, Suvalkų gub. *V. S.*

Senecaville, Ohio. Vietiniai lietuviai susirinkę pas savo draugą Antaną, laike jo varduvų 12 birželio, sudėjo \$10,50 aukų, kurias prisiųsdami į „V. L.“ red., paskiriame: \$5,50 mokslieviui Martišiui, \$2,50 kankintiniams, \$2,50 mokslieviams. *A. Ilgūnas.*

Wilkes-Barre, Pa. Vietinė Dr-stė D. L. K. Algirdo uždėjo ukėsystės kliubą, kur bus išrupinamos sąnariams ukėsiskos popieros. Susirinkimai bus laikomi kas 2-rą mėnesio nedėlnienį po Nr. 54 Jones str., kur nori prisirašyti teapsilanko. Ta pati dr-stė praneša, jog 30 liepos bus paskutinis jos susirinkimas Dainiaus salėje, kur dar priims įstojančius tik už 50 c. Toliau bus pakelta. *J. Tumosa.*

Pittston, Pa. Meldžiu „V. L.“ redakcijos patalpinti ši mano pranešimą. Budamas kaip draugas S. L. R. K. A. nusiunčiau seiman telegramą su širdingais linkėjimais, bet mano telegramo neskaite, nė į laikraštį „Žvaigždė“ nepatalpino. Tai per tai esu privers-tas atsisakyti nuo tos organizacijos. *Juozas Samuolis.*

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės.“

Užsimokėjo:

Waukegan, Ill.

Nauji: Ant. Survila	60
Jon. Skikunas	60
Juoz. Urmonavyčius	60
Mot. Matulaitis	60
Ant Bernotas	60
Uršulė Andriukaitienė	60
Juoz. Lazdauckis	60
Ant. Zalatorius	60

Juoz. Naubaras	60	pulką dirba ant lietuviškų lau-
Marė Valentukonienė	60	kų kirzdami kviečius, o lietu-
Mat. Valentukonis	60	vaitės rišdamos į pėdus dai-
Vincas Mikna	60	nuoja daineles, tada darbas
Mat. Mikna	60	eina spačiai ir iš savo darbo
Jurgis Čarnelis	60	džiaugesi žiemos sulaukę. Toks
Ciprijonas Jantšis	60	darbas ir visai mūsų tautai yra
Waterbury, Conn.		didei reikalingas, čia stataudu
Ankos ant išleidimo knygos		paveikslu dėl mūsų dar mie-
Jon. Tareila	1,00	gančių letarge lietuvių. Stai
Bron. Kamaitis	1,00	pirmas: Waterbury lietuviai
Mašiotas	1,00	susitarė pulkelis lietuvių apie
Skroblis	1,00	46 ypatos nusifotografavo
Jonas Bekeris	1,00	draugišką paveikslą ir kiek-
Vladas Karbauskas	1,00	viens aukavo po \$1,00, o Rat
Inocentas Lieponis	1,00	kevyčius \$2,00; apmokėjus už
Aug. Kundrota	1,00	rėmus ir kitus kaštus tų pa-
Ant Povilaika	1,00	veiklų \$7,35 likusius \$39,65
Pov. Strelkauckas	1,00	prisiuntė į T.M.D. izdą paskir-
Petras Steponaitis	1,00	dami ant išleidimo knygos.
Jonas Gargacas	1,00	Antras, Minersville, Pa. susilp-
Stasis Senkus	1,00	nėjus kuopai, mūsų lietuviškos
Jonas Siulzinskas	1,00	be jokio patarimo vyriškių su-
Ant. Stačiokas	1,00	tverė vėl kuopą iš 9 lietuvi-
Vin. Keneusis	1,00	čių. Taigi čia turėtų kiekvie-
Kaz. Jezvinskas	1,00	nam kristi į akį darštumas
Vin. Baratinskas	1,00	viš-minėtų lietuvių ir lietu-
Jur. Laskevyčius	1,00	vaičių, nes jie tikisi, kad iš
Kaz. Laurinaitis	1,00	savo darbo sulauks kada nors
Kaz. Kazemėkas	1,00	vaisių. Todėl visų kolonijū
Juoz. S. Jašinskas	1,00	lietuviai, turėtų teip pasidar-
Jon. R. Miknaitis	1,00	buoti. <i>A. Ramanauckas.</i>
Jonas Navickas	1,00	
Juoz. Danisevyčius	1,00	
Vincas Bruknis	1,00	
Jonas Grigas	1,00	
Vin. Glinskis	1,00	
Vin. Zubrickas	1,00	
Kaz. Krakauckas	1,00	
Juoz. Daugela	1,00	
Jurgis Kazemėkas	1,00	
Adomas Jurkunas	1,00	
Juoz. Kilikeyčius	1,00	
Bernardas Montvila	1,00	
Pr. Šeronas	1,00	
Jonas Kilikeyčius	1,00	
Vin. Alyta	1,00	
Ant. Žilinskas	1,00	
Ant. Spitris	1,00	
Vinc. Navickas	1,00	
Juoz. Slučinskis	1,00	
Jon. Kužmitskas	1,00	
Pr. Lieponis	1,00	
Tam. Ratkevyčius	2,00	
J. Kamaitis	1,00	
T.M.D. Sekr. <i>A. Ramanauckas.</i>		
Linksmas yra matyti, kaip		
Lietuvos vaikeliai sustoję į		

Paaiškinimas.

Pamatę atsišaukimą tulo St. Dambraucko, patilpuj „V. L.“ Nr. 13, į kankintinių ir moksleivių komitetus, kur reikalauta išduoti neva vardan Philadelphia dr-sčių tam tikras atskaitas, mes, philadelphiečiai, palaikėme jį už nieką. Dabargi vienok matome patilpusį laikraščiuose dėlei to atsišaukimo nuo „Varpo“, „Ukininko“ ir „Darb. Ba.“ redakcijų atsiliepiamą ir pri- versti esame pasiteisinti, kad mes 6 lietuviškos draugystės, kurios daugiausiai aukavom kaip kankiniams, teip ir moksleiviams (nes kitos dr-stės geriau mėgsta šelpti kun. Kau lakį), jokių užsitikėjimų p. St. D. neesam davę, nė turime sujuom nieko bendro. p. S. D. buvo savo laiku neva išrinktas darbininkiškos kuopos organi-

zatoriumi, tik anaipol ne krikotijum, nė pavaduotoju vietinių dr-sčių.

Vardan 6 dr-sčių *J. Butkus.*

Nuo 23 kuopos S.L.A. Shenandoah, Pa.

Rengdami XIX S.L.A. Seimą ir priėmimą svečių delegatų mes rupinomės suteikti gražų ir naudingą pasilinksminimą, o teip-gi parodyt Shenandoah'riečiams, kaip lietuviams, teip ir svetimtaučiams, jog lietuvių gali gražiai pasilinksinti ir mandagiai apsieiti, kaip žmonės augštai apšvietimė stovinti.

Atsižūrėjus dabar į atliktą darbą, ir prisiklausydami, ką žmonės kalba iš šalies, turime pasakyti, jog kuopos užmanymas nusisekė pilnai, padėka vojeant draugystėms ir ypatoms, kurios savo dalyvumu papuošė mus parengtus vakarus. Ištarime širdingą dėčią Dr. V. Kurkos Dainininkų Draugystei iš Plymouth, Pa., S. Dąrkanto Teatrališkai Draugystei, Brooklyn, N. Y., p. Miliauckiutei, deklematoriams, kalbėtojams, visiems dalyvavusiems parodoj ir publikai už jos gražų, mandagų ant šalės apsiejimą.

Su guodone 23 kuopa S.L.A.

Antru kartu.

Iš Brooklyno: — Šiuomi atkartojame savo reikalavimą t. y. kad, pinigai, \$56,00, kuriuos esame prisiuntę į jūsų rėdystę, dėl pagalbos siuntimui delegatų į Tarptautišką Darbininkų Kongresą Europoj, būtų sugrąžinti į mūsų kasą; ki-teip mes negalime būti užgandinti.

Mums yra aišku, jog į minėtąjį kongresą mus delegatas nebus prileistas, o kas dyvniausia, kad siuntimui delegato neturime principališkų paramų; todėl, visi mūsų tušti stengimaisi turi užsibaigti niekais.

Siųsti delegatą vardan valnamanių mes nepritariame ir ant to pinigų neaukajame; nes čion mes norime pajudinti grynai darbininkišką klausimą, o apsilenkti tuščią svajonių.

Su guodone Komitetas, Lietuvių Kriaučių Unijos, 54-to skyriaus

Prez. V. Karalevičs,
Sokr. Jos. Gražulis,
Kasr. J. Žakas.

Nusikratykim miegus!

Visi šleka, kad mes kojas jau pastatėm. Bet šit, suvis ne! Kad kas-nors jau tik ir skersa akia dirstelės į mūsų milžiniškas veikmes, tikrai,—ir nenorėdams išsivyps. Kaip-gi ir ne? — juk per 5 ar 10 metų karšto progreso ne ant juoko pusanthro sprindžio mes nurėpliojom. Kaip Kazimieriniai, Juozupiniai, Jurginiai, — ir visi kiti iš šventųjų užgimę jau užpakalyje palikę linksmus žieminius balius kulvers-tais puolam į pic-nic'us; o ten su kitais reikalais gyvenimo—pusta iš laukų!

Tai gi toks tad „Amen“ po šimtastinės litanijos karščiausių klausimų ir mūsų progressa. O toliau?, je toliau, — na—toliau teip bus kaip laisvė duos. NB. Laisvė aš vadinau, ką angliškoj kalboj reiškia žodis: destiny, fate. (Minėti žodžiai angliškoje kalboj reiškia Lemę. R.)

Bet šit brangus skaitytojai, žvelgk ir į mūsų teip vadina-mus „valnamanius-šliuhtar-nius“. Nukratęs, kaip ans gyliuojąs šėmis, visus dvasiškus kankalus, jis įpuolė kaip į adarą stadalą—į glėbį tinginystės ir ramiai gromuliuodamas naujas idėjas prie užgeldžio liuosybės — ilsisi — sapnuoja apie savo trofėjas. — Kaip ir neilsėties? Ar maž dvasišku ir kuniškų pastangų išreikalavo kova su kunigija ir visaka talikyste, tuom baisiausiu smaku

iš Rymo; ar maž privargome kol patupėm ant trono (sosto) ir apkarnnavojom bezdžionką pseudo—valnamanystės savo smalinyčioje —kaukolėje. Je, mės išimės viltyje, jog mūsų vargai—pastangos veikia prazys ir nauja dievystė keptas varnas į plačias mus žioples sukratys.

Jau valanda, kaip tarpu mūsų aišviestiesniųjų pargrumėjo: „įtaisysme tautišką namą, uždėsme kooperatyvišką kromą, surūngsme lietuvišką mokslainę“. Bet lig šiol nė šio, nė to, nė ano. Užteko tik vieno liežuvio pakirbėjimo. Laisvėl kas paralyžiuoja mūsų judėjimą! — o egoizmas—tinginystė, ne tiek tų mulkių—purvabradžių, neseniai šę įplezdėjusių, bet ir mūsų inteligentų, kurie jau seniai ragaujame liuosybę Amerikos ir, nosę angštyn patempę, save valnamaniais tituluojame. Šnekant aiščiau apie tą patį kooperatyvišką kromą, ką gero galima apie jį pasakyti? — mažai, beveik suvis nieko! Rengėjai jo, inteligentai, gudžias, buk akcijų nieks neperkas, ir darbininkai geriau prageria tuos pinigus. Bet kodėl pirkti tas akcijas, jeigu jos dedasi į banką ant procentų? Ar nevistiek, ar aš pats, ar koks perdėtinis kooperatyviško kromó nuneš į banką mano centuką? Mat, saiko, negalima pradėti „biznes“, kol tokia ir tokia suma nepasidarys, — rikt tokia kaip ana apvali bandutė. Tasma esanti, kaip girdėti, gana riebi ir kol ana susirinks, man rodos, dalininkams bus kaip ans priedis kad sako:

Kol saulė patekės,

Rasa ir akis išės.

Ne dyvai per tai, kad nieks akcijų nenori nė pirkti. Juk mūsų vargdieniai kartkartiem apgaudinėjami tai ilgaskverniais, tai pseudo—valnamaniais, ištolo bijosi beprisidėti prie to, kas ir širdingai yra mislyjama gerai padaryti; ne-

dyvai, kad darbininkas ir neša savo centelį į tikriausią kanką, —kaičiamą, ir mūsų kooperatyviškas kromas, kaip vėžys, tik terėplioja.

Aš neesmiu „biznierius“, bet rodos, kad jeigu rengėjai nesuras kitokio budo jo sutaisymo, neduos aiškių programų žmonėms apie ką eina dalykas, bet užsiganėdys ant susirinkimų toliau, kaip ir lig šiol, alpėjimais apie skriaudas vargdienio, baisius nelabumus kapitalistų, dangiškas geroves ir tam panašius niekniekius—ten toliaus septynis nuliudimus ir septynias linksmybes, ilgas karunkas mūsų padėjimo, — mūsų kooperatyviškas kromas ir paliks negyvu puslapiu protokolų oficialnoje knygoje.

Ar nebutų geriau, kad keli turtingesniejie ir norį patarnauti gerovei vargstančios visuomenės uždėtų kromą ir tada pardavinėtų akcijas.

Ta pati impotencija, kaip kooperatyvišką kromą, smaugia ir „tautišką namą“. Kelis metus atgal mislįs apie jį paruzė, tarsi ans lietumi pritvinkęs debesis ant mūsų ištrokusios Saharos, bet teip gi greitai ir išnyko be lašelio gerovės, o mės, išsižioję, vis dar tebelaukiam jo gaivinančio elemento. Skelbia, kad dar tebegyvuojas, bet reikia paabejoti, begu tik ne keno—nors užmišto burnoso ar kelinių kišeniuje.

Kada mės sulauksime atėjimo naujo Mesijsiaus, katras davęs sprigį į mūsų „panaberną“ nosį, pabudįs mus iš letargiško snaudulio ir stumtelės vel į taką jieškoti sau lengvesnės duonos? Man rodos, kad didžiausia blėde mums yra, kad mės per daug šnekam, o mažai teveikiam. Bažnyčia, bedievystė, socializmas, anarchija,—maišosi be perskyrio mūsų skylėtose makaulėse, kaip lašiniai, kleckai, duona ir mil-tai ano ubago krepšyje, ir nesuprantam, su kuom greičiaus

galėtumėm numalšyti pilvo maištą.

Visi numanom, kad jungas biednystės pervis daugiausiai mus varžo, tai gi, ko krapinėti, kodėl suvienytoms spēkomis mės nestojam prieš visatiną mūsų neprietelį? XX.

Heinrikis Szimatis †.

Neseniai New Yorko vokiečių socialistų laikraštis „Vorwarts“ (Nr. 22) patalpino žinią apie mirimą ir gyvenimą lietuvio H. Šmačio; todėl apie pro šalį bus ir mums, nors po mirimui, susipažinti su tautiečiu, kurs, rods, kol gyvas, lietuvius pamiršęs buvo.

Heinrikis Šimatis gimė Lietuvoje, rytiniuose Prusuose. Jo tėvas buvo aviganiu dideliam grapo ritteriškame dvare. Didžiausiu pasigėėjimu pono budavo, kada jis atjodavo į kaimą ir užtikdavo vaikus be-lošiant su pilka ar mušant ripką, kapoti juos be pasigailėjimo su šikšniniu botagu. Kada vaikai, atbėgę pės tėvus skundėsi, kaip juos skriaudė, tėvai teturėjo vienokį atsakymą: „Naje, vaikeliai, juk taitai mės visi nuo seniai kentėti turime“.

Kada Heinrikis tapė paleistas iš nelemtos mokyklapalaitės, tėvas jį pristatė pas kurpių ant mokinimosi šiaučiauti. Tę jis turėjo prastą guolį, prastą ir neuztektiną valgį, plėgų gana nuo meistro, plėgų gana nuo jo moters. Kad atėjęs pas tėvą jis skundėsi: „Aš nebegaliu ilgiaus trivoti, aš pamėsiu mokinimasi“, tėvas atsiliepė: „Jeigu tu pamesi mokines, tad nebegrižk pas manę į namus!“ kad mokini-maisi pasibaigė, Šimatis paėmė lazda ir traukė į kelionę. Mieriu jo kelionės buvo Berlynas. Nuo miesto iki miestui jis traukė su kūrpius kurpaliais. Jis višur matė tas pačias liudnas apistovas. Atvykęs į Berlyną, jis buvo vienas iš pirmutinių

prisidėti prie kurpių draugystės (Freie Vereinigung). Po trumpo pabuvojimo Berlyne, jis pastoj vienu iš mylimųjų sąnarių kurpių draugystės. Toji draugystė tankiai siuntinėjo jį ant agitacijų, lyginai kaip Vokiečių visatinas darbininkų susivienyjinimas.

Tad vieną kartą Šimatis ir seniai jau mirėsis seimo pasiuntinys, Petras Reinders, buvo atkakę į Lignicą ir tę laikė žmonių susirinkimą. Po susirinkimui jiedu drauge nuėjo į savo viešbutį. Netikę nistelenai landžojo po prasčiausias karčiampalaikes, girdė tę „šnapso brolius“ ir ragino, kad anuodu „vaikiozu“ pakartų. Visas spiečius Bassermaniškių pavidalų sujudo linkon mirėtosios svetainės ir reikalavo, kad išduotų anuodu vyrų. Viešbutninkas atsakė: „Aš čia esmi gaspadorius ir mano pareiga yra apginti kiekvieną svečią, kurs po mano stogu užėina“. Kada ans duris užsisklaudė, geriejie, įstatymus mylintiejie valstiečiai griebę išdaužė visus langus viešbučio. Žinoma, policijos negalima buvo nė pamatyti. Ant rytojaus persiskyrė abu draugu: Reinders važiavo į Vroclavą, o Šimatis į Berlyną. Pakeliui Šimatis sustojė Frankfurte ties Udros upe ir laikė dar vieną kurpių susirinkimą. Tę jį ištiko didelė nelaimė. Jis kurpių gizeliamis tę išaiškino jų šmurgnų padėjimą, papasakojo jiems savo paties pergyvenimus, ir žinoma, budamas pats kaišto budo, nešvelniai pačiupinėjo apsiėjimus polų meistrų ir visą kapitalistų sistemą. Jis tapė apskūstas. Valstijos prokuroras pritaikino paragraphus neapikantos ir paniekinimo, ir pastatė jį prieš sudą prisaikintųjų. Tęnai Šimatį už tatai apsudyjo ant trejų metų baudos kalėjimo.

Tokia kova buvo didžiausia biaurybe, kokią pasivelyjo vokiškiejie sudžios. Kiti už

tokį prasižengimą gavę yra po 4, 5 iki daugiausiai 6 savaitių kalėjimo, o čia turime trejus metus baudos kalėjimo! —

Bismarkio botaginė valdžia 1878 m. išvyjo Šimatį iš Berlyno, ir 1880 m. iš Hamburgo. V. Wissmann čia paduoda štai kokią atsitikimą: „Kada pirmas burys 1880 m., susidedantis iš 42 vyrų, tapė išguitas iš Hamburgo-Altonos, mėš (9–10 vyrų) 3 d. lapkričio nukakome į Hamburgą, o ant rytojaus į Bremą. Tę mėš padarėme savplianus. Man buvo įsakyta traukti į Berlyną, idant sutvarkyti šeimos reikalus ir partijos dalykus. Į dvi dieni potam mėš susitikome Leipcege. Kiti jau buvo vieną dieną ankščiau tę atkeliavę. Turėjome mėš konferenciją su centrališkuoju komitetu. Sąnariai centrališkojo komiteto tę buvo šitie: Aug. Bebelis, Vil. Fritszė ir Vil. Hasenkleveris. Atlikus mūsų visuomeniškus reikalus, tapė šis-tas pasakota iš mūsų pačių gyvenimo. Tad atsisotojo Aug. Bebelis ir tarė: „Naje, draugai, jeigu kas-nors, bent-gi aš esmi tėkinas, kad vaidai tapė palaidoti. Tačiau vieną dalyką aš jums noriu pasakyti: Nėra jūsų tarpe nė vieno iš sąnarių pirmakščio visatino vokiečių darbininkų susivienijimo, kur būtų teip skaudžiai buvęs nubaustu, kaip Liebknechtas ir aš“. Tad pasikėlė H. Šimatis ir tarė: „Ar draugas Bebelis nieko negirdėjo apie mano bylą Frankfurte palei Udrą?“ — „Ne, aš anuo metu sėdėjau tvirtynėje“. Tad Šimatis atsiliepė: „Tamista geriaus išėjai už manę; Tamista sėdėjai tvirtynėje, o aš baudos kalėjime“. Bebelis pašoko, lyg jį angis būtų įkandusi: „Ką sakai, baudos kalėjime?!“ — „Naje!“ Hasenkleveris tad atsisotojo, padavė Bebeliui ranką skersai stalą ir tarė: „Teip, teip, mielas Bebeli, eilėse visatino Vokiečių darbininkų susivienijimo mėš

teip gi turėjome vyrus!“

Kad 1883 m. Elberfelde garsus šnipukas, audėjas Palm, buvo denuncijavojes Šimatį valdžiai, tad Šimatis išsikraustė į Suvienytas Valstijas. Hamburge jis buvo tyrinėjimų kalėjime, bet turėjo buti išteisintas, kuomet jį Elberfelde nuperkuņavo ant 6 savaičių į kalėjimą. Policija mirtusiojo baisiai nekentė, kam jis buvo šviesus, darbštus, smurtus ir kam visi neprieteliai proletarijato nebuvo jam nė motais, taigi kam jis buvo tikru didvyriu, o juk tokių Vokietijoje apkantoti nėra galima. Jam darė visokias pinkles pasibaurėtiniausiu budu. Viename Elberfelde Bismarkio šaipai darė pas jį nemaziaus kaip 50 kratų ir prieg tam vogė, kaip varnai, nevien knygas, bet ir kas jiems patiko ir vertybę turėjo. Teippat darė šnipinėtojai Berlyne ir Hamburge. Kad jam beveik visuomet ant dėdavo geležinius pančius, kada jį suimdavo arba iš vieno kalėjimo į kitą pervesdavo, nereikia nė eakyti. Juk kapitalistų ir monarkos šaldrai Vokietijoje nemoka kiteip „atsikeišyti“ garbės vyrams, kurie teisybę skelbia. Newarkė ir New Yorke velionis, kur buvo švelnus apsiėjime, turėjo daugybę draugų ir pažįstamų, kurie jo pasiilgs dabar teippat, kaip jo skaitlinga šeimyna.

H. Šimatis pasimirė Newarkė, 15 d. gegužės, 1904 m., nuo širdies ligos, susilaukęs 52 metų amžiaus. 17 d. gegužės susirinko didelis skaitlius socialistų jį laidoti; visi minėjo nenuilstantį darbininką, kurs niekados nesvyravo kovoje už socializmą. G. Švach graudziai deklamavojo eiles „Prie grabo kovotojo už valnybę“, pokam K. Ylingis laikė prakalbą į susirinkusius ir garbavojo darbus mirusiojo draugo, nurodydamas ant persekiojimų, nukentėtų Vokietijoje už darbininkų reikalus. Pasku-

tinį sykį draugams ir draugėms pažvelgus į negyvėlį, grabas, papuoštas su raudonu veluku socialistų partijos, tapė įkeltas į lavonvežimį ir — kelionė į krematoriją Fresh-Pond'o prasidėjo, kur apgedaujantie jie pribuvo po pietų. Keletas draugų iš Brooklyno ir Greenpoint'o buvo jau atkakę į krematoriją dalyvauti palaidojime. Wissmann iš Greenpoint'o, draugas velionio, laikė suudinančią prakalbą ir priminė klausytojams, kad Šimatis buvo išguitas už platinimą socializmo; teip gi draugas Ylingis dar keletu žodžių pagarbavojo numirusįjį, pokam jau lavonas prie garų Marselježos tapė liepsnomis pavestas.

Tegul-gi pagirtas buna tautietis, kurs už teisybę stojo! Rods mums maloniaus būtų minėti gerus jo darbus, jeigu būtų į tarp lietuvių padirbėjęs, — bet kiek tai šiadien mūsų brolių gyvenimiškos audros nuklaidina ir priveičia tarnauti daugiau svetimiems, negu saviems žmonems! J. Šl.

Isz visur.

Garsus tamsuolių prigaudi nėtojas, maskolių stebukladarys Joannas Kronštadskis, tik ką ne tapo sudegintas gyvu. Mat kazi-kas apliejo kerosinu tuos namus, kur „apaštalas“ mėgdavo nuo stebuklų darymo pavargęs ilsėtis, ir uždegė jį. Gaisrą pavyko užgesyti, o visus namų tarnus arštavojo.

Berne, Šveicarijoj, tulas Ilnickis, rusas, peršovė galvą Rusijos pasiuntiniui, V. Jadvovskiui. Drašuolį arštavojo. Peršautamjam daktarai kulka iš galvos išėmė ir tvirtina, kad išgyęs.

Šioms dienoms tapė mičiop peršautas Suomijos (Finijos) general-gubernatorius Bobrikovas. Jį peršovė įinant į senatą, Helsingforse, senatoriaus

Schaumano sunus, kurs tuojaus nusižudė ir patė savę. Ta žinia umai padrebino visą Peterburgą. Bobrikovą nuvezė tuojaus Peterburgan, kur jis ant rytojaus ir pasibaigė.

Generolas grasas Bobrikovas tapo pakeltas į Suomijos general-gubernatorius 1899m., kur per savo žiaurų pobudį valdyme sukėlė visus suomių prieš save. Jis griebėsi tuojaus persekioti suomišką presą, sutremdamas įzymesnius laikraščius. Tas buvo 1902 m. Kovo mėn, tuose pač uose metuose, sako 3 syk buvęs Bobrikovas šautas per kareivį, bet rusai tą tvirtinimą atmeta. Neuzilgo potam Bobrikovas stvėrėsi už suvaržymo išėivystės, uždraudė išduoti pašportus neatbuvusiems kareivijos. Balandyje, tą pat metų, įvyko Helsingforse gresmų maištai. Iš 857 pašauktų kareivijon testojo vos 56. Maištai vis augo. Policiją žmones drabstė purvais ir svaidė akmenimis, senatorius, pasiduodančius Rusijos politikai, visur išjuokė. Tuojaus pribuvo Helsingforsan kazokai ir nuo to laiko prasidėjo baises scenos, kokių dar Suomija nebuvo mačiusi. Pačioje Rusijoje aiškiai matė, kad visam-tam buvo kalto Bobrikovas, kuris valdyme neturėjo taktikos, arba geriau sakant turėjo taktiką barbarišką. Paskilbo, buk Bobrikovas busęs atšauktas. Bet 1903 m. caras iškilmingai apšaukė Bobrikovą Suomijos diktatorium (ypata neapribuotos valdžios). Pasijutęs visogalinčiu, Bobrikovas pripildė kalėjimus suomių patrijotais, išskėlė daug politišku bylų, suvaržė įvairiais „ukazais“ hotelius, šapas, dirbtuves, pabrikus ir trėmė iš Suomijos visas neištikimas Rusijai ypatas. Paskutiniu laiku vel buvo paėjusi paskala, kad Bobrikovas turėšs iš ten pasitraukti, o jo vietą užimešs Charkovo gubernatorius Obolenskis, nemenkenis smaugikas.

Maskoliu Naguose.

Tikras atsitikimas, atpasakotas Dr. J. Šilupo.

(Tęsa.)

Pasodino į cypę beveik su visu tamsia, tarp keturių sienų — nė lovos, nė kedės, nė skuomės. Laikė tų per vieną savaitę manę lyg kokį piktadėją, ir per tąjį laiką vos dukart gavau po pusę svaro duonos ir po pusstiklį vandens. Galiausiai atsidarė durys, ir vėl stato prieš poną raštininką. Tas sargus prašalino, ir siule man „prochodnbi list“ (rašta dėl namon grįžimo) jeigu aš jam duosęs 50 rublių. Aš pamislinau sav, kad tokiam stervai neverta duoti dvylekio, o už ką aš jam duočiau 5 rublius? Ir nedaviau.

Tad iš mano policijoje sudėtų pinigų atskaitė man 6 rublius ant kelio, ir pašamdzius furmanką, lydint kareiviams, liepė važiuoti į Skaudvilę.

Skaudvilėje ne daug žydų mačiau, bet už tai biaurus tų kalėjimas; buvo apkaltas aplinkui nuo 4 sieksnių augščio balkiais, ir nesvietiškas nešvarumas. Turme radau keletą lietuvių, iš Amerikos keleivių besėdint: dvi moteri su mažais vaikais ir du vaikinai, kuriuos čia atvarę buvo iš Raseinių. Vargšus čia policija labai nuskriaudė, viską atėmė, ką geresnio turėjo, ir pusnuogius išleido ant rudens šalčių. Tai buvo apie pusę spalio mėnesio. Laikė juos čia per dvi dieni, bet valgyti nedavė. Moteris su vaikais varė į Šiaulius, o manę į Nemakščius, — nešvarų, mažą žydmiestį.

Keliavo su manimi tulas vaikinai, kurio tėvai gyveno Viduklėje, abudu važiavova po globa maskoliaus „sotninko“. Oras buvo blogas, šalta. Mudu urėdininkui buvome pastatę du buteliu degtinės ir dar po rublį įspaudėme į dėną, tad ans pavelyjo ir man pas vaikinio tėvus pernaktoti. Bet už tai sotninkas pyko, kam užsimanėme važiuoti į Viduklę, — jis burnyjo ir pludo mus kelionėje biauriausiais žodžiais, kokių netruksta maskoliškos kalbos žodyne. Matydamas, kad mes ant jo pludimų nedaug paisome, sotninkas žandariškai ėmė elgtiesti. Kaip vienam, taip kitam brints! brints! jis su kumsčia ėmė duoti per sprandus, ir — imtinai atėmė po pusrublį. Lietuvis. Viduklėje, priėmė mus svetmylingai (viešliai), valgidino ir guodė, kaip galėjo. Po nakvynei tas pats maskolius ant rytojaus lydėjo manę į — Raseinius.

Raseiniuose teko man subuti net dvi savaiti. Pristavas manę pristatė medžių jam piauštyti. Už tai gavau po svarą duonos, ir pietams — putros! Čia radau lietuviškus poliemonus, tad su jų pagalba parašiau gromatą į savo tėviškę,

potam pasiunčiau ir telegramą. Mano giminitis, išėmęs popieras iš valčiaus už 6 rublius, atvažiavo manę gelbėti. Vaziavo žmogus 20 mylių su arkliais per patį pašlapimą. Pasiulė spravninkui 25 rublius, kad manę paleistų. Žadėjo. Bet ant rytojaus spravninkas kiteip susimislyjo, ir nė už 50 rublių nepaleido. Mano giminaičiui liepė grįžti namon, o manę uždare į kalėjimą. Buvo tų dvi šeimos: vyrai, vaikai ir moters, — sugiję iš Amerikos, kaip ir aš pats. Žmonelės ant kelių atsiklaupę prašė spravninko, kad paleistų, bet tas, iškvotęs, kiek turi pinigų ir kokias popieras, neleido. Vos dukart ant dienos leido laukan išiti, ir tai po priežiura žandarų, apsiginklavusių su revolveriais ir palošiais. Vienok darbus dirbti taip gi liepė: vieni nešėme vandenį į kanceliariją, kiti skalėmė malkas; tai vėl kitokius dirbome darbus, kaipo tikri areštantai.

Nusibodus čia mus laikyti, spravninkas išvarė manę į Kelmę, kur žinoma vėl uždare į cypę, tokią pat lindynę, kaip kitur. Čia teko per vieną naktį išbuti. Radau besėdintį vaikina iš Vilniaus rėdybos, kurs nakčia mirtinai apsirgo, Mislytum, kad kas pagelbą kokią davė? Ne, kareiviai stovėjo ant „karaulo“, o mes nevalninkai nors padvėskimę, vis tiek! Ant rytojaus nutarė varyti mus toliaus. Sergantį vaikina išnešė į vežimą, nes paeiti negalėjo.

Vaziavome į Bezilionę, kur seniaus Lietuviai gyveno ir savo bažnyčią turėjo. Dabar bažnyčia paversta yra į cerkvę, ir šiaip gyvena vienatinai maskoliai bei žydai. Ant kelio sergantis vaikinai numirė be jokios priežiūros! Kur jį potam padėjo, nežinau. Atvykus į Bezilionę vėl mus visus iškratė. Reikėtų pasakyti, kad mus visur kratydavo ir rytą ir vakare. . . . Čia subuvau per dieną ir naktį.

Atkakome į Šiaulius, kur laukė mūsų dar didesnės nelaimės, kokių aš niekad nesitikėjęs bučiau sutikti. Atvežė į didįjį kalėjimą, į „baltąją“, manę ir kitą vaikina. Užveizdas kalėjimo iškratė ir liepė pasidėti pinigus pas jį. Aš pasidėjau 6 rublius, o vaikinai 10 rublių. Grįčioje užveizdo buvo prikrauta krepšių tuščių ir pilnų. Matydamas, kad man teks eiti į kalėjimą, aš nusivilkau savo naują Ameriko nišką plosčių ir, niekam nieko nesakęs, užmečiau pasienyje tarpan krepšių.

Navatniausia regykla buvo, kad užveizdas, pirma mūsų nuėjęs į kalinių grįčią, kaliniams pranešė: atkako amerikoniai, tai gi bukite — „moločey“? Man nė motais nebuvo, ką tai zenklipo.

Grįčioje, į kurią manę ir aną vaikina įvarė, buvo apie 50 kalinių; vieni jau išsėdėję metus, kiti po keletą mėnesių; vieni retėžiuoti, kiti

Toliaus buš.

Prova S.L.A. su S.L.R.K.A.

Prova turėjo buti 31 d. gegužio, bet dėl jos ilgumo tapo atidėta ant 2 d. berželio, kurioje vėl provos nebuvo dėl staigaus susirgimo p. A. Tepliušio, kuris prisiuntė daktaro paliudijimą su prisieka, jog negalys pributi į sudą dėlei silpnumo sveikatos. Tokiu būdu prova tapo nukelta iki po vakacijų — ant ateinančio rudens.

Ant provos suvažiavo abiejų Susivienijimų provos Komitetai ir liudininkai į Wilkes-Barre, Pa. Pagal užmanymą S.L.A. Komisijos, jau pernai, abiejų pusių reprezentantai užmanė, kad susitaikinti geruoju, ir nemėtyti pinigų advokatams. Abiejų Susiv. provos Komitetai suėjo ant tarybų, bet be pasekmės, nes S. L. R. K. A. Komitetas nieko nenorėjo grąžinti.

Ant antro susiejimo po pietų, kun. Kodirka pasiulė \$1,200, arba čarterį su pečėčia. S. L. A. Komisija atsakė, kad apie čarterį ir pečėtį nėra kalbos, nes tas yra S.L.A. savasčia, ir reikalavo prigulindos dalies turto pagal skaitlių persiskyrusių sąnarių, taikanties geruoju. Tarybos pasibaigė nieku, nes S.L.R.K.A. Komitetas pasakė negrąžinsęs jokio turto.

Pernai, spalio mėnesyje, kada abiejų Susiv. provos Komitetai buvo suėję ant tarybų (žiurėk 42 num. „Vienybės“, 1903), S.L.R.K.A. Komitetas absoliutiškai nieko negrąžino S.L.A. dabar pasiulė \$1,200, ar čarterį. Čarteris yra S.L.A. ir niekas jo duoti negali. Susitaikymas geruoju įvyks tada, kada S. L. R. K. A. sugrąžins turtą pagal skaitlių persiskyrusių sąnarių.

S.L.A. Komisija { P. Mikolainis,
P. A. Paseckas,
M. Valentinavičia.

Lietuviu tauta

senoveje ir sziadien.

Parašė J. Sliupas, M. D.

(Tąsa.)

160. Viena eilė, viena riekė, dvi eili, dvi rieki.
 161. Neimsi glėbiu lobį pradėdams gyventi.
 162. Iš pelų dulkes neišvarysi.
 163. Dera nė yla vienam darbui.
 164. Šolinti varškė keliamos karvės.
 165. Negėlėms luztant, vinis įkalk.
 166. Kur losi, čia ir laksi.
 167. Kuo ne mitės, žiemą pramitės.
 168. Dievs pakėlė duoną.
 169. Rasi, rasoj rasi.
 170. Varna ankstoji dantis, vėlyboji akis krapšto.
 171. Per tvorą kopęs, valgyk.
 172. Višta po savim kasusi jieško.
 173. Padvariija be kankalo.
 174. Katins iš namų, pelės iš kampų.
 175. Gina kaip puodą.
 176. Ne kibyk be grašio.
 177. Juoda duona ne badas.
 178. Stori marškiniai ne nuogalas.
 179. Geresnis žvirblis rankoj ne kaip elnis girioj.
 180. Jei valgyte neprisivalgysi, laižyte neprisilaižysi.
 181. Ne ešt prašo zopostas.
 182. Zopostingas pereit turtingą.
 183. Stora piesta, žalia vanta, o tik privaļu.
 184. Keikdams iškeikė, meldams išmeldė.
 185. Ką tėvelis sudėjo dusaudams, sunelis prarado klykaudams.
 186. Išmoks, kad ir akys iššoks.
 187. Juo augštesnis daigts, juo sunkesnis puolis.
 188. Raudonas vaikelis (bagočius, Jucevič).
 189. Bagočius raguočius ir gi puikočius.
 190. Kaip mes pasturlakėliai priteksim pirmlakus?
 191. Bingė arkliai ir beveik išsibaido.
 192. Su mažu pasirodyk, su daugiu pasislėpk.
 193. Didžio vis didžia.
 194. Juo bagotesnis, juo šykštesnis.
 195. Juo daugiau turi, juo daugiau nori.
 196. Į dušią įdėjus, ir dumčiai nešims.
 197. Ponai buru juokias.
 198. Keno vale, to ir teisybė.
 199. Aš ponas, tu ponas, kas neš kašelę?
 200. Jau dabar ir ponus kunigais pagauna vadint.
 201. Ponams visokias naujienas užnešęs, ir užsipelnė naujieną.
 202. Dirba kaip vergas.
 203. Nedaryk man sarmatą nuo kunigų.
 204. Po dvikarte gimęs, ne klostysies dekais.
 205. Maž turėdams, skystai kepa.
 206. Su savo lobiais negaliu pasididžiuoti.
 207. Ubago ramtis ne eis į javus.
 208. Esame lygus kaip Plungės žydai (Jucevič).
 209. Varna be šokčiojimo nestov.
 210. Į provą eidams, pirma namie apsisudyk.
 211. Jo nešelpiam, savę sugaišinam.
 212. Rubuos bėgk, ale augius sėk.
 213. Kad tavo šunį svetimi pjauja, tai gink, bet kad tavo šunys pjaujas, nesikišk.
 214. Ne čėdyk, ne tėviškė, čia supustyjęs kitur užėisi.
 215. Kelk pirmagalį, aš pastumdysiu pasturgalį.
 216. Bepig rėzt iš svetimos skuros.
 217. Laktuvis loja, žebotins teka.
 218. Žąsis prieš vartus didžius eidama nulenkia galvą, o kur dar vartai?
 219. Žemą tvorą visos ožkos kopinėja.
 220. Tolimi gentys, didi meilė; artimi gentys, vicni vaidai.
 221. Devints vanduo nuo kisieliaus.
 222. Viso svieto teta.
 223. Koks stogas, toks ir lašas.
 224. Obuoliai obuolį seka.
 225. Paukščiai savo vaikus peni.
 226. Gina kaip pėmpė vaikus.
 227. Tarpsta vaikai kaip girioj medžiai.
 228. Neturiu kuomi vaikus apkarstyti.
 229. Vaikų kaip pupų, o duonos nė plutos.
 230. Su rykšte kudikį į kapines nenuvarysi, su pyragu neparvadysi.
 231. Mazi vaikai, mazi vargai, didi vaikai, didi vargai.
 232. Kudikis vis sau vograuja.
 233. Veršiu neblioves, ir jaučiu nebaubsi.
 234. Moteriškės ilgas rubas, trumpas umas.
 235. Gera motė vyrui kelią daro. Piktoji motė vyrui kelią užkerta.
 236. Kaip žmogus švilpinėj, taip ji grest.
 237. Pikts vyras ne našlystė.
 238. Motinos rankos švelnios.
 239. Kits ima žentą išlepęs, kits bėdoj bebudams.
 240. Kaip gegužė, užsirištom akymis išsirinko sau vyrą.
 (Negirk pirm ryto mergą, nė pirm vakaro dieną).
 241. Mergos vis dabinas.
 242. Jau uždegs kielė kuodelį.
 243. Aš kito apseilėtą nevalgysiu.
 244. Kaip duktelė suskato, ir močiutė suprato.
 245. Merga ne tau augyta, ne tau pustyta.
 246. Tas, kurs vis linksmus, ir sveiks yra, apgauna tą, kurs vis sirgdams ir dusaudams nutveria šaukštą.
 247. Liga atėit ir nešaukiama.
 248. Ant akių paziurėjus, klausk sveikatos.
 249. Privalgidinės dievs žmogų guldo.
 250. Liga raita atjoj, pėsčia atstoj.
 251. Ne savo jojęs, ir klane nusėsi.
 252. Vagis į delmoną, šelmis į dimžaką.
 253. Ožys keikiamas tunka.
 254. Vagiui bėgančiam viens kelias, o jieškančiam daug kelių.
 255. Imdams sakalo tur akis, atiduodams šuns.
 256. Užmokės su lopeta.
 257. Užmokės, kad kuolai žaliuos.
 258. Rėzk iš pado.
 259. Ar tur šuo gėdos.
 260. Mainai varnams, priedai vaikams.
 261. Mainininko varnai krankia vartuose.
 (Toliaus bus.)

Nauji rasztai.

Krapotkinas... Herbertas Spenceris. Trumpa peržvalga jo filozofijos. Parašė... Vertė Dr. J. Šliupas. Plymouth, Pa. Spauda ir kaštai „Vienybės Lietuvininkų“, 1904. Pusl. 39. Prekė 15 c.

Mūsų rašliava labai yra ne turtinga raštais iš bijographijos bei kritikos skryčio. Kuo met kitas maž-daug prasilavinę tautos eina greta su pasaulio judėjimu, prisiziori į augantį progresą ir žino visus karžygius, imančius dalyvumą žmonijos tolynžengystoje, mūsų liaudė da visiškai nežino, arba labai mažai tegirdėjo apie šiuo dienų ir senesnių gadynių pasaulio genijus, k. t.: Spencerį, Darvina, Comtę, Kantą, Škapiją, ir k., kurie labai daug prisidėjo prie visavietinės kultūros ir civilizacijos. Su galintis žmonės su garbingų žmonių gyvenimu ir darbais yra toks kiltas darbas, kaip kad prievolė geros mokytojų išauklėti gerą kudių. Ir kaip gi dar mes, kad ne kudių? Neturėdami savo rašliavos, mes, kurie galėjome, graibstėme žinias iš svetimų raštų, pritaikintų prie svetimtautiskų reikalų ir nuomonių, ir apie didžiusius veikėjus gadynių, matėme tikrai iš tokios taškaregės, iš kokios norėjo matyti autoriai. Prasiplatinant tik mūsų rašliavai, galėsime ir mes papildyti toje dalyje savo trukumus. Skaitydami ainiai apie garbingus darbus savo prabėgusių ir didžiavyrių stengiasi patys tokiais tapti. Tokių pavyzdžių istorijoje labai daug. Kunigija su išmislytomis pasakomis apie stebuklingus šventuosius patraukia burius fanatizman, pasišventaučius ant kančių ir myrio. Tai vis per paveikslus. Minėtas augščiau veikalėlis apie Spencerio filozofiją, nors tuliems pasirodys per sunkiame styliuje parašytu, vienok su atyda jį skaitantieji, galės sau ištrauk-

ti nors krislelį naudos ir papildyti savo proto sąkrovą nors keletu gerų mislių.

Periodiškieji naujai išėjusi raštai.

Dirva. Nr. 2. Italpa: Sąrašas geografiškųjų Lietuvos vardų — Vaišgantas. — Tai buvo ne iš mūsų kartos — Margalys. — Mokytoja (apysaka) — D. Atanasas. — Dzukai — J. Radziukynas.

Maž-daug ko vertais straipsneliais, patilpusiais „Dirvoje“, reikia skaityti „Dzukai“, vertimą iš lenkiško laikr. „Wisła“ ir „Sąrašą geografiškųjų Lietuvos vardų“. Apie „Mokytoją“, kuri jau seniai užsibaigė „Žvaigždėje“, laikraštyje prašėiokų, o kurią tik dabar „Dirva“ davė pasidžiaugti inteligentams, nėra ko daug šaukėti, kaip apie „mokslišką“ veikalą. Apskritai, „Dirva“ kaskart eina sausu.

Nauji raštai apie lietuvius svetimose kalbose.

Halina z Polaji... Z nad Biruty. Poemat. Przez... Kaštu kun. A. Miluko. 1904 m. Spaustuvėje „Žvaigždės“. Brooklyn, N. Y. Pusl. 21.

Sulenkęjusio autoriaus ar autorkos plaukštelis eilių apie bėgančius Lietuvoje laikus, su apgailistavimais, kad nepasisekė suvienyti lietuvius su lenkais broliškais ryšiais, ir kad, ant lenkų nelaimės, lietuvių tarpe atsigimė jiškiniai seniai pragašintos, senobinės liuosybės. Sulyg autoriaus, lietuviai labai liudi, nes nemato galo, kuomet bus pasiekti jų idealai, tuom tarpu mes matome, kad lietuviai, kurie turi idealą, visai neliudi.

Susivien. L. A. kuopoms.

— Išbaigus Susiv. konstitucijoms, padavėm daugiau atspausdinti, todėl guodotinos kuopos malonės palaukti pakol bus gatavos. Kaip tik spės išeit iš po spaudos, tuojaus visi reikalaujanti gau konstitucijas. — Su guodone

J. Tareila, prez. S. L. A

Excursion ir Pikuikas!

Suvienytų lietuviškų draugysčių iš Plymouth'o ant Lake Lodore, subatoje, 2 dieną liepos (July), 1904 m. Trukis D. & H. R.R., išeis nuo Plymouth Junction 7:15 ryte, iš Wilkes-Barre 7:40, iš Pittston 8:00, iš Scranton 8:30. Kelionė į ten ir atgal kaštuos dėl suaugusių 85 centai, vaikams nuo 6 iki 12 metų 60 centų. Kapelija grajys iš 12 muzikantų. Šokiai dovanai. Pranešame visiems, jogei Lake Lodore yra puikiausia vieta iš visos apielinkės, kadan-gi yra viskas įtaisyta pagal naujausią madą, kur galima ištikro linksmi laiką praleisti.

Tai-gi lietuviai ir lietuvaitės, seni ir jauni, kurie malonite savo širdis palinksminti ir sveiko oro prisikvėpuoti, nepraliskite šitos progos, o ant visados jusų pačių ir jų vaikelių atmintyje pasilik.

Komitetas.

Pajieszkėjimai.

Pajieskom lietuviško kunigo prie parapijos Nekalto prasidėjimo P. Šv. į E. St. Louis, Ill. bažnyčią ir kleboniją 7 metai išbudavota. Meldžiame iš guodotinių kunigų atsšukti ant sekančio adreso:

Sam. Joccis,
Pradž. Par. nek. pras. P. S.S.
541 Collinsville Ave.
E. St. Louis, Ill.

Pajieskau Jono Wegertos, Kanno rėd., Riseinų pav., Jurbarko miesto; pas manę buvo ant burdo apie tris metus, pridirbo man blėlies ant 52 dolerių ir nežinau kur jis dingę; jeigu kas apie jį žinotumėt, meldžiu duoti žinią: aš jam norėčia duoti griekų išrišimą. Adresas:

Juozas Belušas,
1209 Lloyd str.
Scranton, Pa.

Pigi kelione isz Anglijos in Ameriką

Isz Liverpool ar Quenstown	\$12.75
„ Belfartar ar Londondery	\$13.95
„ Glasgow	\$15.15
„ London	\$15.75
Isz New Yorko in Hamburga	\$20.00

Gaunamos pas J. J. Pauksztį Plymouth, Pa.

Atsakymai.

p. Rna Plunksna. Tamistos raštelis prie progos bus sunaudotas. Malonėkite nepamiršti savo prizadų.

Susirinkimai.

Didelis viešas susirinkimas 38 kuopos S. L. A., Brooklyn, N. Y., atsibus 3 liepos, 1904 m., nedėlioje, 2:30 val. po pietų, svetainėje p. Draugelio Nr. 73 Grand str. Meldžiame visiems draugams ir draugėms, kuoskaitlingiausiai susirinkti, kadan gi bus labai svarbių klausimų išrišta, teip-gi neužsimirškite atnešti savo kvartaling duoklę. Sekr. J. Šunskis.

ILGA PAGELBA.

Szitas darodymas turi pertikrint kiekviena Plymouth'e

Paliuosavimas nuo skaudėjimo strėnų yra meilei priimss nuo kiekvieno strėnomis sergančio, suparalyzevoti, slobni ant strėnų, tik tai to ir reikalaujasi. Kuris liks išgydytas, tas bus ant visados sveikas. Turidavodus, kuris jus pertikrins.

L. J. Heal, kalvis, nuo No. 10 Pittston, Pa. Gyvona ant 115 Parsonage str. sako: aš vartoju Doans Kidney pills keleropuce skauduluse per 5 metus. Tankiai be kaustant arklius inpuoldavo toks skaudėjimas kad negalėdavau atitiest ir turėdavau vaikščioti šusirietes apie savo darbą. Aš išgirdau apie Doans Kidney Pills ir nusipirkęs baksuką sunaudojau, man į trumpą laiką pagelbėjo ir nuo visų skaudėjimų paliuosuotas tapau.

Ant pardavimo yra kromuose, preke 50ct. Foster Milburn Co. Buffalo, N. Y., agentas ant Suvienytų Valstijų. Nepamirškite vardo Doans ir neimkite kitokias.

Negalima buti sveikas, turint nečystą kraują Bardock Blood Bitters padaro čystą kraują.

Ne yra atakančiai buti vieną dieną, be Dr. Thomas Electric Oil.

Viena tiktai gyduolė ant svieto, kuri izdydo niežėjima Doans Ointment, kiekvienoje aptiekoje yra gaunama, preke 50c.

Nuo karščio pagadinimo vidurių, naudokites, Dr. Fowlers Extract Wild Strawberry.